

Implementatie gedragscode (Bijlage)

Erik den Hertog / Evelien Bakker en Arnold van Kreveld

Bespreekstuk (besluitvormend)

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de ambtelijke evaluatie “eerste maanden werken met de gedragscode bestendig beheer en onderhoud” (bijlage 35 b).
2. Instemmen met het plan van aanpak gedragscode 2025-2029 (bijlage 35 c), inclusief de bijbehorende ambtelijke inzet van elk waterschap om dit plan uitgevoerd te krijgen.
3. Instemmen om de watertemperatuurgrens voor grote modderkruiper op korte termijn aangepast te krijgen volgens het geschetste traject in bijlage 35d.

De kern van het advies

De gedragscode soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen is per 1 april 2025 van kracht. Het was een moeizaam traject om deze gedragscode vastgesteld te krijgen.

De waterschappen werken nu 7 maanden met de nieuwe gedragscode. In CWS van 12 september is toegezegd dat er een ambtelijke evaluatie komt. In bijlage 1 vindt u de uitkomsten van deze evaluatie. Daaruit komt een aantal onderwerpen naar voren die breder bij de waterschappen spelen. Een deel van de zaken die spelen hebben te maken met zaken zoals het nog maar beperkt kunnen klepelen. Dit vraagt nader onderzoek, dit is opgenomen in het plan van aanpak. Het ministerie van LVVN heeft een toezegging gedaan om het onderzoek naar klepelen te financieren. Ook is er behoefte aan nadere uitwerking van de habitatbenadering en voorlopen. In bijlage 2 is het plan van aanpak opgenomen om de onderbouwing voor te bereiden die we kunnen benutten voor noodzakelijke aanpassingen in de volgende gedragscode in 2030. Er was sprake van een mogelijke herijking eind 2026/begin 2027 vanwege externe ontwikkelingen. Inmiddels is na overleg met LVVN gebleken dat dat niet meer het geval is. Tegelijkertijd is uit de evaluatie gebleken dat voor één specifiek onderwerp, te weten de watertemperatuurgrens voor grote modderkruiper aangepast te krijgen, al voor het maaiseizoen 2026 aanpassing nodig is. Dat is de reden die apart is genoemd.

Argumenten

- Uit de ambtelijke evaluatie (ingevuld door alle waterschappen door een mix van ecologen, beleidsmedewerkers en uitvoerders) blijkt dat veel waterschappen met name op de uitvoerbaarheid dezelfde knelpunten ervaren.
- Uit de gesprekken met RVO en LVVN blijkt dat we met wetenschappelijk feiten moeten komen over wat de effecten van onze werkzaamheden zijn op de beschermde flora- en fauna. De praktijkervaringen moeten we omzetten in onderzoeken die de praktijkervaringen ondersteunen. De uitkomsten van deze onderzoeken kunnen we als onderbouwing benutten voor maatregelen in de volgende gedragscode. Dit vraagt tijd en daarom moeten we nu aan de slag.
- Een gezamenlijk plan zorgt ervoor dat niet elk waterschap voor zich onderzoeken uitzet, maar dat we onderzoeken krijgen die iets zeggen over het hele land. Bovendien bespaart het kosten als we gezamenlijk de onderzoeken laten uitvoeren.
- Met het plan van aanpak nemen we LVVN/RVO en de soortorganisaties de gehele looptijd mee, waardoor er meer begrip en inzicht komt in de keuzes die we als waterschap hebben te maken.
- De gewenste wijziging rondom de temperatuurgrens zorgt ervoor dat veel waterschappen al in het maaiseizoen 2026 meer vrijheid hebben in het wel of niet laten staan van begroeiing.

Bestuurlijke aandachtspunten

- De waterschappen voeren hun taken uit binnen alle wet- en regelgeving, ook voor wat betreft de zorg voor beschermde soorten, dat geeft de nodige uitdagingen en daarom maken we met elkaar een zorgvuldige belangenafwegingen en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen, We dragen deze boodschap gezamenlijk uit naar de media.
- Elk waterschap een bijdrage levert aan de werkzaamheden uit het plan van aanpak zodat de onderzoeken een landelijk beeld geven.
- De invulling van de habitatbenadering bij beheer en onderhoud zoals opgenomen in de gedragscode helpt bij het realiseren van de doelen uit de natuurherstelverordening en laat zien dat de waterschappen invulling geven aan de blauwgroene dooradering.

Risico

Nu niet komen met een gezamenlijk plan van aanpak zou betekenen dat we tijdens het opstellen van de volgende gedragscode onvoldoende voorbereid zijn en het risico dus bestaat dat er nog minder wordt toegestaan. Dit risico is extra groot nu de ontwikkeling richting steeds restrictievere natuurregelgeving gaat.

De uitkomsten uit de onderzoeken kunnen tot een versoepeling van regels leiden, maar kan ook tot aanscherping leiden.

Besproken in

De voorliggende stukken zijn besproken met de direct betrokken ambtelijke vertegenwoordiging van de waterschappen en in de WWS van 9 oktober. De ambtelijke evaluatie is op 7 oktober gedeeld met CoP Beheer en onderhoud.

Vervolg/Communicatie

Het CWS zal 2 keer per jaar op de hoogte worden gehouden van de voortgang van het plan van aanpak.

Financieel

Het ministerie van LNVN heeft een toezegging gedaan om het onderzoek naar klepelen te financieren. Op dit moment is LNVN aan het verkennen of de onderzoeken rondom voorlopen, habitatbenadering en innovatie materieel eveneens voor 100% gefinancierd kunnen worden door LNVN.

Bijlage 35b. Ambtelijke evaluatie eerste maanden werken met de gedragscode bestendig beheer en onderhoud

Bijlage 35c. Plan van aanpak gedragscode 2025-2029

Bijlage 35d Traject om te komen tot een aangepaste watertemperatuurgrens voor grote modderkruiper